

Туман хокими Раҳматилла МУҲАММАДХЎЖАЕВ ҳикоя килади:
— Туманимизда 250 мингта яхъин ахоли яшайди. Юздан орти милият вакилларидан ташкил топган ҳамзаликлар аҳил-инок, қўни-қўшилардек умр кечирishмоқда.

Аҳиллик, ҳамжихатлик фақат тинч-тутув яшашгина эмас, улкан бунёдкорлик ишларини мудафакиятли амалга ошириш омили бўлмоқда, дейшига тўла асослизимиз. Буни биргина ўтган йил натижалари ҳам якъол курсатиб турибди. Мана бер нечта мисол. Саноат маҳсулоти ҳажми оддинги йилларга нисбатан сезилларли даражада ошиди. Истемол моллари ишлаб чиқариш бир неча баробарга кўпайди. Мулкни давлат та-саффуидан чиқариш ва хусусийлаштириш тадбирлари кундалин ҳәётимиздан мустахкам ўрин олди.

Хозир туманимизда 2256 та тадбиркорлик тузиласи мавжуд. Иқтисодиётни таркибий ўзгартириш жихатидан кенг қўлламишлар изчил амалга оширилоқда. Ташки иқтисодий фаолиятимиз кенгайиб бормоқда. Куришишлар кўлмас эса мисли қўрилмаган даражага етди.

Кўпичка ишдан бўш вактларимда туманимиз худудини пиёда кезаман, кўрган-кечиргандаримни бир-бир тақослайман, хулоса чиқараман. «Фаргона йўли», «Оҳангарон» шох кўчаларидан ўтганимда кўнглим яйрайди. Бу кўчалар бундан бир неча йил оддингисидан бутунлай фарқ қиласди. Чиндан ҳам бугунги «Фаргона йўли»ни кечагиси билан тақослаб бўлармикни! Ёки бўлмаса «Ғалабанинг 40 йиллиги», «Паркент» бозори даҳараларни олинг. Уларнинг кечаги куни қандай эдии бугун қанака қиёфа касб этди? Бир-биридан мұхташам кўп қаватли билонларни кўриб кўз қамашади.

Үйлаб кўрсак, мана шу янгиланишлар ортида қанчадан-қанча инсонлар меҳнати, тиннимиз изланнишни ётганлигини тасаввур килиш кўйин эмас. Лешони тери билан яратилган бу бунёдкорликларнинг барчаси инсонлар учун, уларнинг баҳт-саодати, келажанинг ўйлаб килишнангтган хайрли ишлар. Бизда инсон манфаати, унга чинакам ғамхўрли ҳамма нарасадан устун туришини ма-на шундан ҳам билса бўлади.

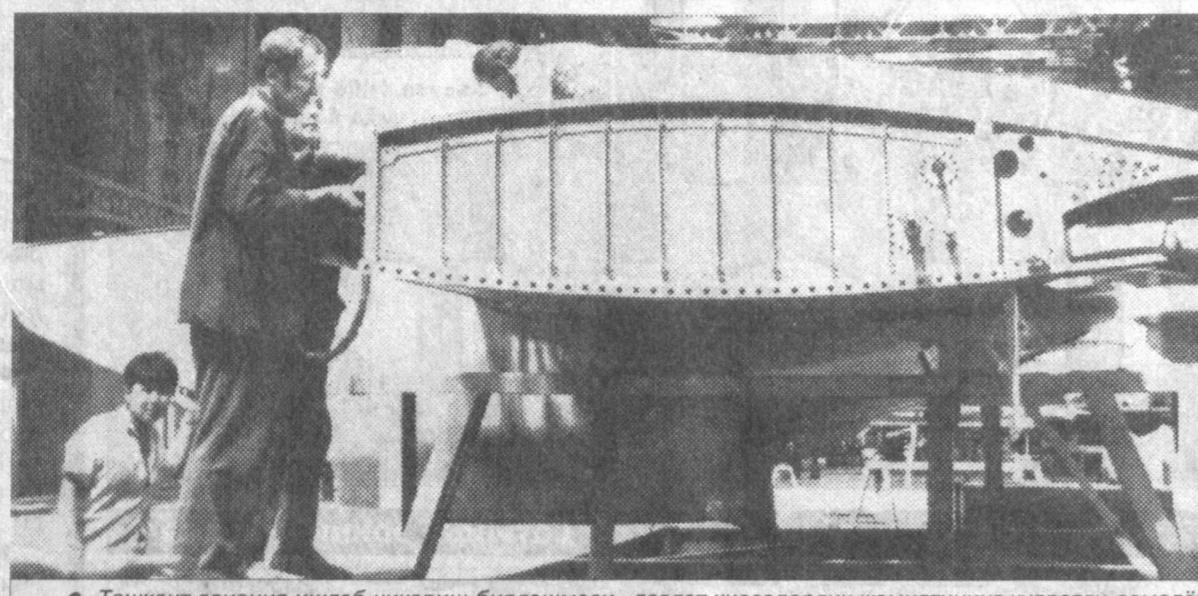
1997 йил Инсон манфаатлари йили деб бежиз атальмади. Мана шу асосда шархи-ни махнатига боғлиқ. Мана шу нуктадан на-зардан келиб чиқиб, дастуримизнинг иқти-содиёт билан боғлиқ қисмими, бир кувончили воехани ҳикоя қиришидан бошлагомчи-ман.

Шу йилнинг 3 июня «Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси» давлат хиссадорлик жамияти солномасида янги саҳифа очди, десам хото кильмайман. Шу куни жамият аъзоларига «Ил-114» йўловчilar та-шиши самолётини кўплаб ишлаб чиқаришга хамда «Ил-76 ТД» юк самолётларини си-фатли таъмилаш учун сертификатлар топширилди. Ушбу тантанага багишланган ми-тинида Россия Федерацияси савдо-саноат доиралари вакиллари, шу жумладан, С. Ильюшин номидаги авиа-конструкторлик бюросининг баш конструктори Г. Новожилов, Давлатларара авиация кўмитаси раи-си Т. Аюдин, Узбекистондаги бир қанча вазирик ва идораларнинг, жамоатчилик ва корхона махнати саломасининг вакиллари иштирок этдилар. Туманимизда самолёт-созлик бўйича хаҳоннинг ёнг йирик мамлакатлари — АҚШ, Франция, Россия, Украинацек буюк давлатлар билан рақобатлаша оладиган шундай катта корхона жойлашганидан ҳақли равишда фахрланимиз. Айниска, республикамиз мустақилликка ёришаг, бу корхонанинг чет мамлакатлар билан алоқаси янада кучайди. Шу боис кейинги йилларда Ҳиндистон, Ирок, Миср, Хитой, Болгария, Куба, Жазоирга кўплаб самолётлар сотиди. Ўйлайманки, маҳсулот сифатли бўлиб самолётларимизнинг техникави кўрсаткичлари жаҳон андозалари талабига жавоб берадиганлиги туфайли уларни хорижий давлатлар кўплаб харид киммоқда.

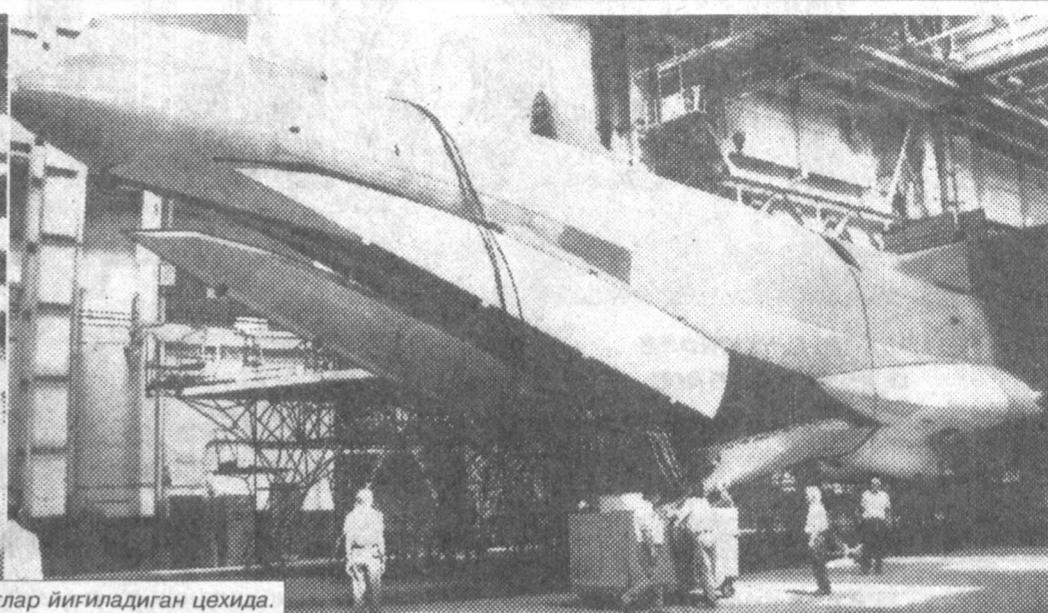
Бугунги кунда туманимизда 30 та йирик саноат корхоналарни фаолият кўрсатади. Шундан 22 таси очик турдаги хиссадорлик жамияти таркибида иш кўрмоқда. Мен юқорида ҳикоя килган «Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси» хиссадорлик жамияти билан бир қаторда «Подъёмник», «Ортопедия», «Тошиблокмаш», «Лола», «Кўйлик», «Тошибагрэй», «Тошибажриба-таймир», «Олтин бошоқ», «Одил дон», «Семур» хиссадорлик жамиятиларининг ўрни ҳам алоҳидариди. Хусусан «Семур» ўзининг телевизорлари билан, «Тошиблокмаш» эса «Кейс» машиналари билан довруғ қозонмоқда.

Дастуримизда курилиш ишларига ҳам кенг төртилган. Зеро, инсон манфаатини бунингизсиз тасаввур этиб бўлмайди. Ҳозир туманимизда 20 дан зиёд курилиш ташкилотлари, 18 та транспорт ва алоқа корхоналари бор. Шунингдек бу ерда тепловоз ва вагон депоси, 2 та автокорхона жойлашган бўлиб, улар туман ахолисининг оғирини ёнгил қилишга, ижтимоий ҳимоя масалаларини ҳал этишда бизга яқиндан ёрдам бериб келмоқда.

Мустақиллигининг ўтган олти йили да-вомида курилиш борасида талай ишлар килинди. Масалан мен юқорида тилга олган «Фаргона йўли» кўчаси гарчи ўтган йили фойдаланишига топширилган бўлса-да, унда трамвай йўли курилиши, қолаверса кўчанинг

• «Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси» давлат хиссадорлик жамиятининг курдатлилар йигиладиган цехида.

хисса кўшмоқда.

Жорий йилда давлат бюджетининг ижтимоий соҳага қаратилган ҳаражатлар қисмини асосан коммунал хизматларга сарфлашни кўзда туттганимиз. Бу уйларни таъмилаш, газ, канализация, ичимлик суви тармоқларини яхшилаш деган сўздир. Шунингдек ўй-жой, мактаб ва боща мусасалалар курилиши ҳам диккат марказимизда. Чунончи, 233-мактаб кошида ёпиқ сув ҳавзаси, стадион, тенис корти курияпти. «Чиззель» дахасида 480 ўринли боғча курилиши тугалланяпти.

Туманимизда янги-янги савдо расталари, ног дўёнлари, ошхона, қаҳвахона, шифононаларни бунёд этиш ишлари ҳам кенг миқёсда олиб борилмоқда. Масалан, бу йил 10 та бозорни ўзида бирлаштирган «Паркент» бозори хиссадорлик жамиятининг «Паркент» бозори курилишининг иккичи навбати ниҳоясига етади. Куни кечу бу ерда кишлоқ ҳужалик маҳсулотлари билан савдо килювчи 170 ўринли янги савдо растаси иш бошлади. «Янгибод» дахасида 280 ўринли шифонона курияпти.

Тумандаги газлаштириш ва канализация ишлари ҳам дебярли юз фоизга бажарилган. Бу йил табиий газ ва канализация тармоқлари кирмаган «2-Корасув» кўчасидаги 6 та хонадон, «Паркент йўли» кўчасидаги 204 ва 206 барак уйлар ҳамда «Висол» кўчасидаги чала қолган газ ва канализация юмузлари ниҳоясига етказилади. Йил охирiga уч километр узунлиқдаги сув ку-вурларни таъминланаби 3,5 километр масоғага чўзилган ичимлик сув тармоқлари юмузлари килювчи 170 ўринли янги савдо растаси иш бошлади. «Янгибод» дахасида 100 ўринли шифонона курияпти.

Худудимизда 3 та маданият уйи, 5 та мусики мактаби, 8 та тутубхона мавжуд. Маданият уйлари қошида турли тўғараклар (тикувчиликдан тортиб театр студия-ларига) ишлаб турибди. «Дустлик» клубимизнинг довруги эса бугунги кунда ҳатто чет элларда ҳам машҳур бўлиб боряпти. У республика мустақилликка эришган йили ташкил этилганди. Ҳозир бу клуб Россиянинг Ковров шаҳрида жойлашган Халқаро дўстлик клублари ассоциациясининг аъзоси ҳисобланади. У Ҳамдўстлик мамлакатларининг деяяри барчасида, шунингдек Америка, Германия, Франция, Туркия ва боща кўпинга ривожланган давлатлардан дўстлар ортириган. Клубга катнашатдан ўзувчиларнинг 80-90 фоизи ичимлик таълиларни таълиблашади.

Республикада жисмоний тарбия ва спортини янада ривожланиши ҳамда «Соглом авлод учун» давлат дастурининг бажарилган «2-Корасув» кўчасидаги замон таъмилашни Президентимизнинг маҳсус Фармонлари билан ташкил қилинган «Гашуийжамғармабанк», орқали амалга ошириш бошлаб юборилганини кувончидир. Ўй-жойга муҳтоҷлар эндиликда маҳалла ва туман хокимиги орқали берилган тавсияларга биноан хонадони бўлишмодда. Уларнинг дастлабилари эса аллақаочон ховли тўйларни нишонлашди.

Маълумки, якинда Тошкентта «Кадрлар тайёрлаш бўйича миллий дастурни тузиши» комиссиясининг йилигига бўлиб ўтди. Бунда мамлакатимизда хайтийнинг барча соҳаларида амалга оширилаётган ислоҳотларни таъкирида, одамлар дунёкарашининг ўзгаришида, буюк давлат барпо этишдек олийжаноб орзуимизнинг рўёбга чиқишида замон таъмилашни ташкил қилинган мактаблар аниқ фанлар бўйича ихтисослашган. Янги ўйкага мактабларни тайёрлаш учун 7 миллион сўм маблаб ахротилган. Бу борада оталик ташкилотлари яқиндан ёрдам берилмоқда. Чунки ҳар бир мактаб ёки болалар мусассасини бирон бир ташкилот ўз оталиғига олган. Бу йилга аниқ хисобларга қараганди 4 мингта якин ўйкви бепул ўкув ҳизозлари билан таъминланади. Болаларнинг ўзиги таътиф дарсладиган ўтказишини мавзудаги ўтказишини ташкил қилинганда, барча кинотеатрларда ҳар куни бир маҳалла тарбиявий мавзудаги кинофильмларни тенниш кўрсатишни олади тусига кирди.

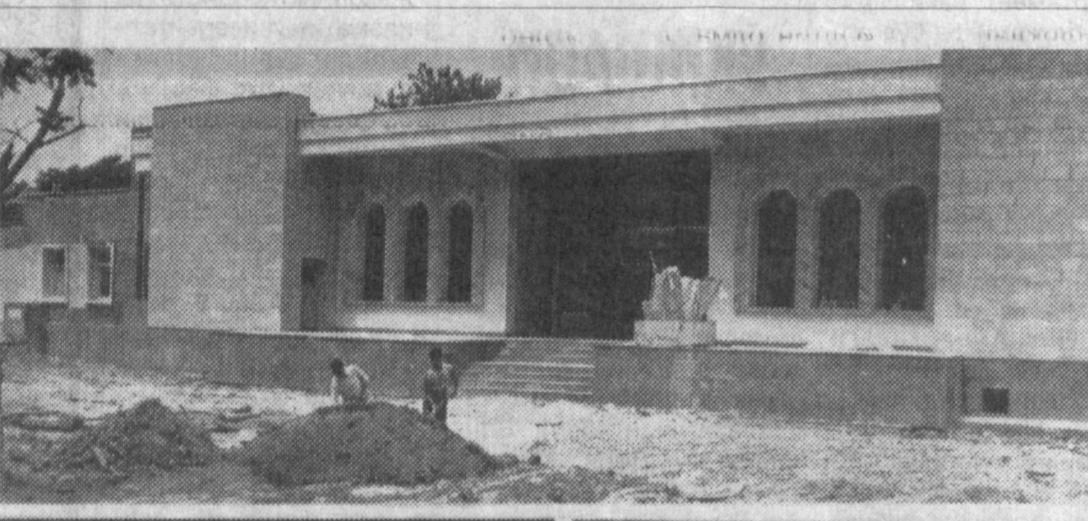
Бундан ташкири дастуримиздан хозирги кунда туман мактабларининг бошланғич сифатларида таълим олаётганда башмажхар оила болаларини аниқлаш ва уларни бепул кийим-боши билан таъминлаш, мактаб ўйчубачи-лари орасида иктидорли ёшларни аниқлаш максадида туман, шаҳар ва республика фан олимпиадалари ўтказиши ва болаларни рафтлантириши, ёзги таътиф вақтида ўйкви-ларни шаҳар ва унинг ташкиридан оғизли шаҳарни мазмунни ўтказиши учун тумандаги барча кинотеатрларда ҳар куни бир маҳалла тарбиявий мавзудаги кинофильмларни тенниш кўрсатишни олади тусига кирди.

Биз мояхдит-этибори билан кичик ва ўрта бизнес якин келажакда, ишлаб чиқариш таркибида экспорт таркибида, харакатчан, тез ўзгариш кобилиятига эга бўлган тармоқ сифатида иктисолиётда етакчи ўрин тутишига ёришиш учун ҳаракат киляпмиз.

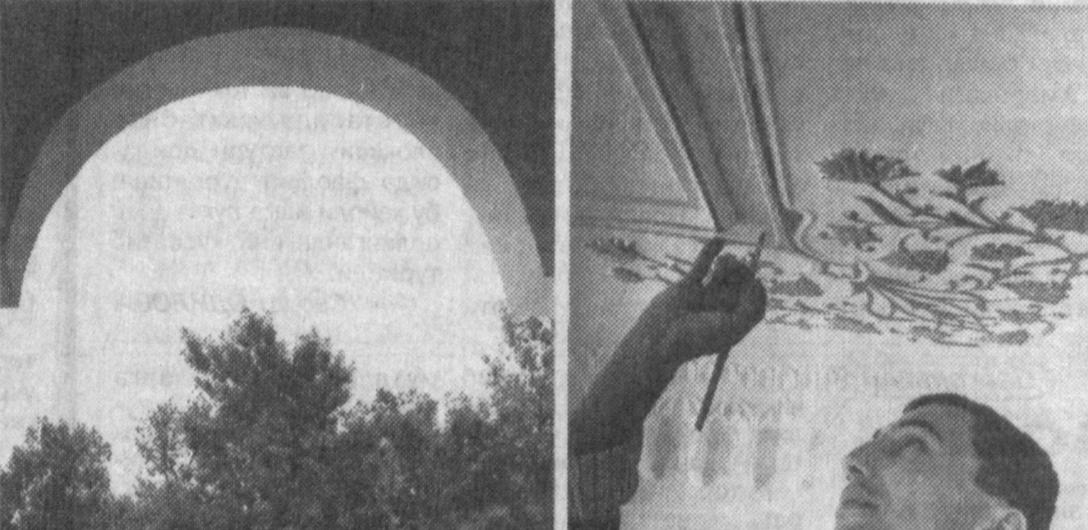
Ишончимиз комилли, Инсон манфаатлари йили Президентимиз таъкидлаб ўтгандаридек ҳалқимизнинг давлатимизнинг обрўсига обрў қўшади, озод ва обод Ватан куриши йўлида янги боскич бўлади.

Ҳамза туманига багишланган саҳифани Махмуд КОМИЛЖОНОВ тайёрлади.

Суратларни Рустам Шарипов, Рашид Галиевлар тасвирга туширишган.

• Усмон Юсупов номли маҳалла гузари курилиши поёнига етмоқда.

зорат қилиш, маҳалла гузарларида ахолига керакли кулийларни яратиш каби мухим ва-зифалар кўйилган.

Инсон кўнгли гулдан нозик. Бир оғиз ширин сўз ёки кичиккина бир совға билан кўнгли тодек кўтарилиди. Айниска бундай этиборга ёлғиз фахрийлар, кўп болали, кам таъминланган оиласлар лойик. Шундай хисобга олиб, ҳар бир байрам тантаналарида меҳра жашни ташниларга оғизли кулийларни яхшилашади. Ўзбекистон кўшик байрамини ўтказиши, болаларда спорт ва туризмга бўлган кизиқишини кучайтириш каби мухим масалалар ҳам ўрин олган. Ҳар бир мактабда маънавият ва маърифат хоналари ишлаб турибди. Юқорида санаб ўтилган ишларни амалга оширишда «Маҳалла», «Нуроний», «Наврўз», «Экосан», «Софлом авлод учун» хайрия жамғармаларининг туман бўлиmlари мунносиб

• Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигининг травматология ва ортопедия иммий-тадқиқот институти клиникасининг болалар ортопедия бўлимида: (чапда) ҳамшира Гулбахор Махмудова; (ўнгда) бўлим мудири Абдухалил Ҳўжанов.

Номзодлар

ҮПМАС САНЬАТ СИРЛАРИН ОЧИБ

Республика «Мусаввир» бадиий хунармандчиллик амалий санъати миллий ишлаб чикариш марказига бошчилик қиляётган Шохалил Шоёкубовнинг иш жойига илк бор ташриф буюрган ҳар бир киши ўзини афсоновор жойга тушиб колгандек ҳис этади. Хонанинг деярли ҳамма бўш жойи халқ амалий санъати усталарининг ишлари билан тўлиб тошган. Деворларга осилган лаганлар хонага кўркамлик бахши этган бўлса, жажки миниатюралар қадимият сари етаклайди. Менинг ҳайратта солгани нарса бу ердаги буюларинг кичикилиги ва нағислиги эди.

— Шохалил ака, якиндана матбуотда тасвирий ва амалий санъат, халқ хунармандчиллиги соҳасида Камолиддин Беҳзод номидаги Давлат мукофоти номзодларининг номлари ўзлон килинди. Уларнинг ичидаги сизнинг исмингиз хам борлигини кўриб кувондим. Биласизми, миниатюрани қайта тиклаш иши сизнинг хам зимманинг тушди, деган сўзларни кўп эшиганинан. Шунга қандай қарайсиз?

— Маълум маънода тўғри. Лекин бу ишни дастлаб машҳур олимимиз Ҳамид Сулеймонов бошлаганлар. У киши хорижий юртларда кўп бўлганлар ва ўзга юртларда бизнинг бойлигимиз борлиги тўгрисида бор овозлари билан бонг урганлар. Ўзлари боз бўлиб Шарқ ва Ўрта Осиё миниатюра санъати на муналарининг рангли фотонусха-слайдларини Алишер Навоий номидаги Адабиёт музейига олиб келишга муваффақ бўлганлар.

— Рассом бўлиш иштиёқида юрган ёшларга қандай тилакларингиз бор?

— Айни кунда республика мизда иктидорли ёшлар жуда кўп. Ҳамид Сайдалиев деган йигитимиз эндиғина 18 бахорни каршилади. У ҳеч қаерда ўқимаган. Аммо бажарган шишиларни кўринг. (Шохалил ака яна Ҳамиддининг ишларидан намуналарни стол устига катор териб кўяди. Ҳамиддининг ишларидаги ўзига хослик ва фусонкорлик менинг мафтуҳ этди.) Балки унга «Худо юктирган» десам тўғри бўлар. Унинг иззанларига қараб тўймайсиз. Ҳар кўрганингизда янги-янги маънолар топасиз. Ҳамиддинга Баҳодир Йўлдошев устозлик қилган.

Инсон бу дунёдан кетгунига кадар ўрганиши керак. Буюк тиб олими Ибн Сино ҳам бўругундан кўз юмар чоглари «Эҳ, афсус, ўлимнинг сабабини аниқлолмай кетяпман», деб афсус-надоматлар чеккан эканлар. Шунинг учун ёшларимиз ўрганингдан, изланишдан толмасинлар.

— Айни кунда сиз раҳбарлик килаётган даргоҳда канча одам меҳнат килади ва қандай ишлар амалга оширилаётir?

Шохалил ака шундай дейди-да, стол устига Ниёзали Ҳолматовнинг бажарган ишлари — кутичаларни қатор териб кўяди. Кутичаларда маълум бир сюжетга эга саҳнлар табиат фонидан ишланган. Бу ишлар чукур лирик кайфиятга йўғрилган бўлиб, уларда бирор фалсафийлик кўзга ташланади: «Гўзаллик шайдолари», «Ошиқлар», «Созандар».

— Ниёзали Ҳолматов кутичаларни бешаҳда, — деда давом этади Ш.Шоёкубов, — анианавий миллий услубдаги

— Марказда 300 дан ортик уста фаолият кўрсатмоқда. Салмоқли ишлар амалга оширилаётir. Йўқолиб кетаётган анъанавий услубларни тиклашга ҳаракат кильмоқдамиз. Масалан, арабий гиламларни кўрганингиз? Бу гиламда космик дунё, планеталар акси туширилган. Бу ишни Кашқадарё да ҳалқ амалий санъати яхши ривожланган.

— Шохалил ака, эл ўтрасида ўз обўингиз, ўйлингиз бор. Сизнинг шу дараҷага етишишингизда кимларнинг хиссаси бор?

— Аввало, мени ёргу дунёга келтирган отам Шоҳарим, онам Турсунойларга, сўнг ус-

вилояти Чирокчи тумани Кўкдала қишлоғига яшовчи Сориевлар оиласи жамоаси бажаётir. Ёки бўлмаса паттим (жуҳирсун) Жиззах вилоятининг Фаулаорлар ичкарисидаги тоғ бағридан Қўйтош қишлоғи аёллари тўкишяпти. Ҳеч бир юртда бундай санъат ишларини кўринг. (Шохалил ака яна Ҳамиддининг ишларидан намуналарни стол устига катор териб кўяди. Ҳамиддининг ишларидаги ўзига хослик ва фусонкорлик менинг мафтуҳ этди.)

Хақиқатан ҳам элимизда «Олтин олма, дуо ол» деб бекорга айтишмайди. Шохалил ака билан сұхбатлашар эканман, байзи бир одамларга нисбатан ишлатилмос қилман. Масалан, сұзаначиларни олиб кўрайлик. Ургутда оқ-қора ранг устун бўлса, Бойсунда ранглар бой — турли хил. Узок йиллардан бери ургутлик сўзаначи Сабоҳат Раҳматуллаеванинг ишларини оламан ва ҳалқимиз қадимиятининг мероси сифатида ардоклайман.

— Қайси хорижий давлатларда бўлгансиз?

— Мен шу саволингизни бошқачароқ тарзда ўзгартирсам. Яны қайси давлатларда бўлмагансиз деб. Чунки дунёнинг 55 давлатида бўлдим.

Япония, Англия ва Лотин Америкасида бўлмаганман. Лекин Лотин Америкасида бўлишини жуда орзу килман. Чунки ур-

тозим Жалил Ҳакимовга, ундан кейин усталар раҳматлиди Усмон Умаров, Маҳкам ота Облокулов, Ҳоким бува Сотимов хамда Ҳамроғиби Раҳимовларга иккى кўлум кўксимда таъзим бажо айлайман. Мен уларнинг дуосини олиб кам бўлмадим.

Хақиқатан ҳам элимизда «Олтин олма, дуо ол» деб бекорга айтишмайди.

Шохалил ака билан сұхбатлашар эканман, байзи бир одамларга нисбатан ишлатилмадиган «Ўз қасбининг фидойиси» деган сўзлар ҳам уни таърифлагандан озлик қиладигандек туюлди. У ўзининг бажарилган ва режалаштирилаётган ишлари хусусида ёниб сўзлар экан, унинг учун биринчи ўринда инсонлар туришини чуқур хис этдим. Шунингдек, республикамизнинг ҳар бир қарич ерини қадамба-қадам кезиб чиқсан, ҳалқ хунармандларини кийин дамларда кўллаб-қувватлаган, улар билан ёнма-ён бўлганлигига ишонч ҳосил қилдим.

Маълума НАБИЕВА.

СУРАТЛАРДА: Шохалил Шоёкубов (ўнгда) устахонада; миниатюра асарларидан намуналар.

Маълума НАБИЕВА.

СУРАТЛАРДА: Шохалил Шоёкубов (ўнгда) устахонада;

миниатюра асарларидан намуналар.

Маълума НАБИЕВА.

СУРАТЛАРДА: Шохалил Шоёкубов (ўнгда) устахонада;

миниатюра асарларидан намуналар.

Маълума НАБИЕВА.

СУРАТЛАРДА: Шохалил Шоёкубов (ўнгда) устахонада;

миниатюра асарларидан намуналар.

Маълума НАБИЕВА.

СУРАТЛАРДА: Шохалил Шоёкубов (ўнгда) устахонада;

миниатюра асарларидан намуналар.

Маълума НАБИЕВА.

СУРАТЛАРДА: Шохалил Шоёкубов (ўнгда) устахонада;

миниатюра асарларидан намуналар.

Маълума НАБИЕВА.

СУРАТЛАРДА: Шохалил Шоёкубов (ўнгда) устахонада;

миниатюра асарларидан намуналар.

Маълума НАБИЕВА.

СУРАТЛАРДА: Шохалил Шоёкубов (ўнгда) устахонада;

миниатюра асарларидан намуналар.

Маълума НАБИЕВА.

СУРАТЛАРДА: Шохалил Шоёкубов (ўнгда) устахонада;

миниатюра асарларидан намуналар.

Маълума НАБИЕВА.

СУРАТЛАРДА: Шохалил Шоёкубов (ўнгда) устахонада;

миниатюра асарларидан намуналар.

Маълума НАБИЕВА.

СУРАТЛАРДА: Шохалил Шоёкубов (ўнгда) устахонада;

миниатюра асарларидан намуналар.

Маълума НАБИЕВА.

СУРАТЛАРДА: Шохалил Шоёкубов (ўнгда) устахонада;

миниатюра асарларидан намуналар.

Маълума НАБИЕВА.

СУРАТЛАРДА: Шохалил Шоёкубов (ўнгда) устахонада;

миниатюра асарларидан намуналар.

Маълума НАБИЕВА.

СУРАТЛАРДА: Шохалил Шоёкубов (ўнгда) устахонада;

миниатюра асарларидан намуналар.

Маълума НАБИЕВА.

СУРАТЛАРДА: Шохалил Шоёкубов (ўнгда) устахонада;

миниатюра асарларидан намуналар.

Маълума НАБИЕВА.

СУРАТЛАРДА: Шохалил Шоёкубов (ўнгда) устахонада;

миниатюра асарларидан намуналар.

Маълума НАБИЕВА.

СУРАТЛАРДА: Шохалил Шоёкубов (ўнгда) устахонада;

миниатюра асарларидан намуналар.

Маълума НАБИЕВА.

СУРАТЛАРДА: Шохалил Шоёкубов (ўнгда) устахонада;

миниатюра асарларидан намуналар.

Маълума НАБИЕВА.

СУРАТЛАРДА: Шохалил Шоёкубов (ўнгда) устахонада;

миниатюра асарларидан намуналар.

Маълума НАБИЕВА.

СУРАТЛАРДА: Шохалил Шоёкубов (ўнгда) устахонада;

миниатюра асарларидан намуналар.

Маълума НАБИЕВА.

СУРАТЛАРДА: Шохалил Шоёкубов (ўнгда) устахонада;

миниатюра асарларидан намуналар.

Маълума НАБИЕВА.

СУРАТЛАРДА: Шохалил Шоёкубов (ўнгда) устахонада;

миниатюра асарларидан намуналар.

Маълума НАБИЕВА.

СУРАТЛАРДА: Шохалил Шоёкубов (ўнгда) устахонада;

миниатюра асарларидан намуналар.

Маълума НАБИЕВА.

СУРАТЛАРДА: Шохалил Шоёкубов (ўнгда) устахонада;

миниатюра асарларидан намуналар.

Маълума НАБИЕВА.

СУРАТЛАРДА: Шохалил Шоёкубов (ўнгда) устахонада;

миниатюра асарларидан намуналар.

Маълума НАБИЕВА.

Ажойиботлар

ХОТИРАНГИЗ КУЧЛИМИ?

Олимларнинг фикрича, инсон мияси табиатниң энг буюк иномъяси хисобланаркан. Кшишининг кексигани сайн хотираси пасаиди, деган фикрлар нюхоятда нисбийдир. Хар бир киши ўз хаётида бўлиб ўтган воқеаларнинг энг камиди 5 фоизини тикилаши кодир.

Баъзи инсонлар жуда мукаммал хотирага эга бўладилар. Мисол учун Элия Гаон деган киши 2500 жилд асарни ёддан билган ва хоҳлаган пайтда хоҳлаган сатрини айтиб бера олган. Шунга ўшаш Эрон шохи Кир ҳам ўзининг 30 минг асрларини номма-ном билган.

Хотиралинг ёмон ишлашига инсоннинг ўзи сабабчи экан. Яъни бир кунлиги чиқиши ўкиш кобилиятини 4,4, кузатувчаниклини 7, ҳаракат кобилиятини 1, хотираини эса 5,5 фоизига пасаситарор экан. Инсон хотирасининг асосий кушандаси уни фаол ишлатмаслик, яъни аклий дангасалик дейишади руҳшуснослар.

ОДАМ АТОНИНГ «ОЛТИН»
ҚОВУРҒАСИ

Муқаддас китобларда ёзилишича, Худо аёлларни Одам Атонинг қовурғасидан яратган экан. Шунинг учун узоқ вақтлардан бери эркак ва аёл бир-бирларидан фақат жинсий ва баъзи бир физиологик функциялари билангина фарқ қиласди деб келинарди.

Лекин фан кейинги йилларда эркак ва аёлларнинг тана тўқималари, хужайра ҳамда молекулалари тузилиши орасида ўзаро катта фарқ борлигини исботлаб берди. Польшалик мутахассис Е. Канабродеки аввал соглом, сўнг бемор эркак ва аёллар танасидаги микроэлементларнинг миқдори ва нисбатини ўрганди. Уларнинг соч ва тирон, сифатини текшириб чиқди. Бу эса улар организмининг ҳар дақиқадаги биохимиясини анча аниқ акс этириб берди. Нейтронактивацион усул ёрдамида текширилганда касалланган тананинг кимёвий таркиби ўзгариши маълум бўлди. Бу аввалдан ташҳис кўйиб, беморни ўз вақтида даволаш учун жуда муҳим аҳамиятга эгадир.

Шов-шувга сабаб бўладиган энг муҳим сабаблардан бири Одам Ато ва Момо Ҳаво таналаридаги микроэлементларнинг фарқи бор экан. Хоизир аёллар танасидаги олтин ва симбон миқдори беш-олти маротаба кўпайб кетган. Фан похлатни, яъни Одам Ато «қовурғаси» қаҷон олтинга айланаб қолганлигининг сабабини аниқлашга охизлик қўймокса. Аёллар танасидаги симбонинг кўпайиши эса уларни «захар» қилиб кўяётган бўлса эҳтимол.

Иzzat AHMEDOV тайёрлади.

Жаҳонга ўз ишлари, тадқиқотлари, янгиликлари билан машҳур бўлган кишиларнинг содда, одамшаванди, бойлика, амалга ҳирс кўймасдан ҳаёт кечирилганилари ҳамда ҳар доим жамият учун ўзларининг барча имкониятлари, манфаатларини сарф қилганларни ҳақида ўзларининг машҳур кишилар ҳаётидан кичик лавҳалар келтирамиз.

ХИЗМАТИГА ЯРАША
МУКОФОТ

Петр Капица Англияning Кембриж университетининг жаҳонда ягона физик лабораториясининг курилиши ташаббускори ва бу лабораторияида 1930-34 йиллари директор эди. Шу лабораторияни курдирган ядро физикасининг асосчиси, машҳур физик олим Эрнест Резерфорднинг ўринbosari ҳам эди. Капица Москвага физика муммалари институтини бошқаришга қайтганда кейин, унинг дўсти 200 минг фунт стерлинг турадиган лабораторияни Капицага ҳаёдади килиб, Москвага олиб кетишига руҳсат берди. (Ўша пайтда

1 фунт стерлингга 5 та қўй берган). Шунда Резерфорд Капица қараб: «Бу машиналар Капица изисиз ишламайди, Капица эса машиналар туфайли ядро физикаси, ҳамда паст ҳароратли тадқиқотлар учун замин яратиди

Биласизми?
МАШҲУР КИШИЛАР
ҲАЁТИДАН

ва бу ишлар бўйича Нобель мукофотини олганлардан бири П. Капица эди.

ИҚТИДОРНИНГ БУЮК
ҚИЙМАТИ

Жаҳонга машҳур физик олим, Нобель мукофотининг совриндори Альберт Эйнштейн олдига 1939 йилда Испания республикачиларига ёрдам тарқасида иhtiёрий маблағ йигувчи келиб: «Сизнинг фамилиянигиз тўғрисидаги неча долларлик ёрдам пули киради. Эйнштейн эса чўнгагани қараб атиги 5-6 доллари борлигини айтади.

Бирор у пул йигувчига ўзининг янги асари кўлёзмасини ҳади қиласди ва «изиз бу асарни сотинг, мен эса чекига қўл кўйиб берман», деди. Шу нобёб машиналар туфайли ядро физикаси, ҳамда паст ҳароратли тадқиқотлар учун замин яратиди

МИЛЛИОНЕРПИКДАН ВОЗ
КЕЧДИ

Машҳур олим, атоқли хирург Бернард жаҳонда биринчи бўлиб Кейптаун шаҳрида хастанинг ишдан чиқсан юраги ўрнига донор юрганинг кўчириб ўтказганилиги билан тарихда қолган инсон эди. Унинг бу оламшумул операцияси жараёнини ойна жаҳонда кўрсатиш учун телевидение ходимлари Бернардга 1,5 миллион доллар бермоқчи бўлганларида у бу шартга кўнмаган эди. Шу тариқа дастлабки мувваффа-ёзиг кўяй», дея сўради. Эйнштейн эса чўнгагани қараб атиги 5-6 доллари борлигини айтади.

Илҳом ШЕРМУХАМЕДОВ тайёрлади.

«Мехрибон тарбиячиларимиз оғузида кунларимиз бир-биридан завкли ўтади», дейишиди шаҳримиздаги Рустам Шарипов олган суратлар.

Яқинда Акмал Икромов туманинг мавзелардан бирида қотиллик рўй берди. Қотиллар ким дарсиз. Уч ўсмир. Уларнинг энг каттаси 16, қолгандлари 11 ва 12 ўшда. Уччово ҳам бирон жойда ўқимайди ёки бўйласа фойдали меҳнат билан шугулланмайди.

Болаларнинг каттаси А. Погулин носолом оиласида ўди. Унинг уйида бирон бир кун беғалва ва жанжалсиз ўтган эмас. Ота ичб келиб хотинини дўлгослаиди. Онанин ҳам қолишиги келмайди. Бир мушта бир мушт билан жавоб беради. Оиладаги носоғом мухит якка ягона фарзандлари Сашанинг тарбиясига салбий таъсир кўрсатмасдан колмади.

Жиноят
ЎСМИР...
ҚОТИЛЛАР

Бола кўрс, қизғанчик бўлиб вояга етди.

Кейин у ўғирлика кўл урди: ёнидаги кўнқаватли уйлардан бири олдида ўй бекалардан бирининг дорга илиб кўйиб спорт либосларини «тингтиб» кетди. Кейин бошқа маҳаллалардаги кишиларнинг кетмопдан тортиб гиламигача йўқола бошлади. Одамлар Сашадан шубхаланишига ҳам ашёйдай далил билан ушламаганларидан сўнг уни ўгри деб аташолмасди. Ҳамма насрсаннинг ҳам поёни бўлганидек ўғри бола ҳам бир кун кўлга тушди. Вояга ётмаганлиги учун жазо олмади. Оила эса чоқчокидан сўқилиб бўлганди. Ота бир томон, она бошқа томонга тарқалишиди.

Иккичи бир қора қилимши сабабчиси Игор Мамонов 12 ўшни энди коралади. Лакаби «Учар». Бир нечта ўғрилик иштирокчиси, Сашанинг ўнг кўли. Игорининг қисматига ҳам ҳавас килиб бўлмайди. Кўп қаватли уйлардан бирда ўғри бола ҳам шаҳарни ўтади.

Унинг ўғриларидан ўғрилини ўтади. «Кўр кўнқаватли уйлардан топибди» деганларидек, учловон кўчада бирлашибди.

Хуллас у бўлди, бу бўлди, учта бола кўчада қаровсиз қолиб кўнғилларига сиккан ишлариди килиб юришибди. Саёл юришнинг оқибати эса фожия билан тугади.

Бир куни кечқурчук учловон ичб ширакайф бўлган кимсани учратиб колишибди. Саша «ука»ларига унинг чўнгаганинг «кокиб» кўйинши маслаҳати қилибди. Ҳар қандай бўйруқча шай турган укалар бирларасда «амаки»ларнинг оддини тўсив чўнгаганинг авра—астарини ағдариди. Ўлжа кутилганидан ҳам зиёда бўлди —

300 АҚШ доллари ва 5 минг сўм. Ширакайф киши эса уларнинг нима килаётганилари билан кизиқиб ҳам кўрмади. Зоро, ичкилик унишу даражада беҳуш килганди. Болаларнинг «акасис» ушбу кимсанинг кўргагига бир мушт уриб ерга қулатди. У бир нарсалар деб ўрнидан туришга уринди. Аммо кичикларнинг ақадан ўрнан олиб, туширган мушт ва тенкилари унга туриш учун имкон бермади. Болалар вахшилаша бошлаши. Унинг қорни ва юзига оёклари билан сакрашди. Уч-турт бор шундай килишгач, зўрга нафас олаётган номалум кишини бир чеккага чиқиб кузатиб туришиди. Орадан бироз ўтгач ҳалиги одам ўрнидан туриб, юра бошлади. Учловон энди уни орқасидан тепишига тушшиди. Маст кучли зарбардан қаъшаб кўп қаватли ўйлар томон коча бошлади. Бор овозини чиқириб бақириб, одамларни ёрдамга чиқириб биринчи йўлакка қочиб киди. Қайсирид хонадондан эркак киши чиқиб болаларга дўй уриб, бас қилинглар, дебди.

— Бу мастишини сизларнинг йўлганингиздан кувиб чиқмармоқчимиз, — дея жавоб кайтарди Саша.

У киши бўлса бу ерда ортиқа шовқин кўтмарлан, деганини эшигина ёниб кўйди. Бошқалар эса эшиштишига ҳам эшишмаганга, кўришса ҳам кўрмаганга олишиб ўзларини.

Энди гапни бу ёддан эшиштиг. Тепки азоблари зарбидан ўзига келган маст секин юриб ташкирига чиқди. Бироq яқинданга калтаклаган безорлар уни ҳамон пойлаб туришагани билан ўзларнинг. Ўсмирлар уни яна кўвлай кетиши. У эса чоқиб кўнши ўлпакка кириб кетди. Саша унинг олдини тўсиб, яна бир карра ҳамма чўнташ ва кийимларини текшириб кўриди. Чўнташдан аллакандай қофзларни топиб олди. «Пулни қаэрга яширгансен», деб қорнига мушт тушириди. Маст бамисли дарахтедек ерга кулади. Шундан кейин Саша қозозларни унинг кийимлари орасига тикиб, гургут чакди. Қоғоз ёна бошлади. Болалар ташкирига қарб қочиши. Жабрланувчи ўзига келиб дуц келган эшикка ёрдам сўраб бош урди.

Тезкор ходимлар «мехмон»нинг хужжатларини текшириб, унинг Виталий Югай эканлигини аниқладиар. 1930 йилда туғилган. Россия фуқароси бўлган бу кимса тинтуб килингандан ўнинг ёнидан 1,32 грамм гиёванд модда чиқди.

◆ Пешин, «Амир Темур» метро бекатида осойишталик бир маромда давом этади. Бу осойишталикни киз боланинг каштириги бузди. Иккичи каштириги бузди. Иккичи ишлар бўлими навбатчиси X. Икромов овоз келган томонга юргуди. Жабрланувчи Раъно Рӯзматова бўйини унинг диккатини ўзига тортди. У йўловчиларни ёриб ўтиб йигитнинг тутмасини чиқишига тушти. Тинтуб килингандан чётда қолмади.

СЕРГАК
ПОСБОНЛАР

— Бир дакиқага тўхтанг!

Бўйрук йигитни янада шошириди. Бирор унга ишлар бўлими ходимлари тушти. Бирор унга ишлар бўлими ходимлари Ботир Эрназаров ва Шуҳрат Тұлагановларнинг диккатидан четда қолмади.

— Тўхтанг, антеннани қаерга олиб кетяпсиз?

— Тириклини-да, сотгани олиб кетяпмади.

— Ҳуҳжатинизни кўрсатинг.

С. Дубининнинг уринишлари беҳуда кетди. У ичкি ишлар бўлими ходимлари кўйидан чиқиши учун қанчалик ошириди.

◆ Пешин, «Амир Темур» метро бекатида осойишталикни киз боланинг каштириги бузди. Иккичи каштириги бузди. Иккичи ишлар бўлими навбатчиси X. Икромов овоз келган томонга юргуди. Жабрланувчи Раъно Рӯзматова бўйини унинг диккатини ўзига тортди. У йўловчиларни ёриб ўтиб йигитнинг тутмасини чиқишига тушти. Тинтуб килингандан чётда қолмади.

◆ Ичкি ишлар бўлими ходимлари Андрей Гуреев «Навоий» метро бекатида хушёй турди. Корса сумка кўттарган киши унинг диккатини ўзига тортди. У йўловчиларни ёриб ўтиб йигитнинг тутмасини чиқишига тушти. Тинтуб килингандан чётда қолмади.

Бирор у пул йигувчига ўзининг янги асари кўлёзмасини ҳади қиласди ва «изиз бу асарни сотинг, мен эса чекига қўл кўйиб берман», деди. Буни қарангаки, мазкур асарни АҚШ конгресси иккичи ишларни долларга баҳолади ва пул йигувчи пулларнинг барисини олиб кетди. Қизиги шундаки, Эйнштейн унга ўзининг машҳур «Нисбийлик назарияси» асарининг кўлёзмасини берган эди.

МИЛЛИОНЕРПИКДАН ВОЗ
КЕЧДИ

Машҳур олим, атоқли хирург Бернард жаҳонда биринчи бўлиб Кейптаун шаҳрида хастанинг ишдан чиқсан юраги ўрнига донор юрганинг кўчириб ўтказганилиги билан тарихда қолган инсон эди. Унинг бу оламшумул операцияси жараёнини ойна жаҳонда кўрсатиш учун телевидение ходимлари Бернардга 1,5 миллион доллар бермоқчи бўлганларида у бу шартга кўнмаган эди. Шу тариқа дастлабки мувваффа-ёзиг кўяй», дея сўради. Эйнштейн эса чўнгагани қараб атиги 5-6 доллари борлигини айт